

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

12 pagini — 1 leu

DIN SUMAR:

- Cum, ce și când trebuie să mîncăm
- Tehnologia minunilor
- Curățenia — o noțiune relativă

- Anatomia unui soldat chimic
- Ce nu s-a știut despre infarct

Planuri de vacanță...

25

ANUL XXVI
(1318)
19 Iunie 1970

În confruntarea cu implacabilele legi ale logicii, poveștile își pierd adesea tot farmecul. S-ar putea, de aceea, ca o seamă de cititori să ridice puțin nedumeriți din umeri și să se întrebe: trebuie oare demitizate secretele scamatorilor, magilor, fahirilor?

Cei care ar fi tentați să gândească așa în primul moment, să nu-și facă totuși nici o grijă. Chiar spectatorii cei mai inițiați în secretele iluzionismului urmăresc de fiecare dată fermecați frazele magice ale prestidigitatorilor, părtași pașionați la „minunile“ la care sînt martori.

Documentar

TEHNOLOGIA MINUNILOR

Iluzioniștii, fahirii, ventrilocii de astăzi sînt urmași ai unei foarte vechi tradiții. Chiar în zorii omenirii au existat magicieni și prezicători. Primul om care a învățat să facă „scamatorii“ a dobîndit și o oarecare „autoritate“ asupra semenilor săi. În templele vechiului Egipt preoții puteau „sili“ soarele să răsară sau să apună... Astăzi, orice școlar poate să facă asemenea minuni; ele sînt de altfel descrise și în unele manuale de fizică. Sau trucusul cu ștergerea umbrei de pe peretele templului... S-ar putea spune, prin urmare, că templele au fost primele circuri ale istoriei.

În timpuri mai apropiate de noi, Merlin, Nostradamus, Cagliostro și Oudin au dobîndit o celebritate care n-a pîlit nici pînă astăzi. Ei au fost promotorii utilizării unor metode tehnice, făcînd mai cu seamă uz de fenomene chimice și fizice. Nostradamus, de pildă, care și-a datorat ascensiunea Caterinei de Medici, a izbutit să-i „aducă înainte“ în 1550 un întreg cortegiu de suverani răposați... După două secole fizicianul Robertson a făcut aceeași „minune“ cu un sistem de oglinzi oblice și cîțiva figuranți desaizați, ascunși într-o încăpere alăturată.

Fiecare din aceste „minuni“ cerea, de obicei, din partea magicienilor 2—3 ani de muncă îndirjită, intrucît prestidigitatorii nu se dau drept prezicători cărora un glas dinăuntru (sau, dacă vreți, biocurenții) le anunță vești foarte, foarte secrete. Prestidigitatorii li se cere un singur lucru: să-și prezinte scamatoriile cu maximă îndemînare.

De aceea principiul de bază al iluzioniștilor pare cum nu se poate mai simplu: „Ceea ce spui să fie contrariul a ceea ce faci“. Raționamentul care i-a purtat încă pe primii scamatori spre această concluzie a fost că un om nu poate urmări simultan două acțiuni. Absolut toate numerele prezentate de prestidigitatori se bazează astfel pe principiul că orice acțiune, oricît de simplă ar fi, este alcătuită din mai multe mișcări. Și cînd un iluzionist execută firește și fără să se grăbească nouă mișcări, spectatorii nu mai bagă de seamă că al zecelea gest, absolut la fel cu cele nouă precedente, a fost altfel executat.

De altfel, iluzioniștii se tem cel mai puțin de oamenii cuțli, înclinați spre deducții logice. Este un paradox și în același timp o realitate. Acești oameni caută legi pentru absolut toate împrejurările, prin urmare și pentru acțiunile scamatorilor. Și tocmai această pasiune a lor le joacă în cazul de față feste.

Îi sperie în schimb naivii. O gîndire obtuză și limitată, convinsă că „așa ceva nu poate să existe“, este mult mai greu de păcălit. Firește, nu pentru că ar dezlega secretul trucului, ci pentru că posesorul ei are încredere numai în propriile-i forțe și se bizuie exclusiv pe experiența de toate zilele și bunul simț. Nu din întîmplare statutul asociației internaționale a magicienilor precizează: „Priceperea de a face scamatorii nu este de fel o distracție pentru copii. Este în primul rînd o artă pentru

adulți, o artă subtilă care-i captivează pe adevărații cunoscători, care cizelează mințile și pricinuieste desfătare“.

1000 de lire sterline pentru o fringhie

Scamatorii din India și-au dobîndit de mult o faimă binemeritată, dar Egiptul a dat totuși o „pleiadă“ de magicieni mai pricepuți decît confrății lor indieni. Egiptul este de altfel patria magiei. Încă din secolul al XIV-lea arabil Ibn-Batuta a descris o scamatorie cu o fringhie în jurul căreia a țesut și o legendă pe care mai apoi a răspîndit-o în toată lumea. Se spune chiar că

Un truc care se soldează adesea cu o gravă imbolnăvire a scamatorului

regina Victoria ar fi oferit o mie de lire sterline celui care i-ar fi prezentat scamatoria cu fringhia. Iluzionistul englez John Myskeleigh a mărit recompensa la cinci mii, iar un lord la zece mii. Cu toate acestea, nu s-a putut găsi un pretendent la acest premiu.

Scriitorul Maurice Maeterlinck a uimit întreaga Europă cu descrierea acestei scamatorii, pe care a avut prilejul să o vadă. Fachirul, a scris el, arunca pe cer o fringhie care, mînuită cu îndemînare, rămînea suspendată în aer. Pe fringhie urca apoi un copil care, o dată ajuns în vîrf, se făcea nevăzut în cer... Alți călători care văzuseră și ei numărul cu fringhia adăugau că băiatul nu dispărea pur și simplu în cer ci, de acolo de sus, începeau să cadă în dezordine bucăți din trupul lui pe care ajutoarele fachirului le adunau într-un sac, din care la sfîrșit ieșea, viu și nevătămat... același copil.

Dacă am încerca însă să dezlegăm acum secretul scamatorii, am constata că el nu era chiar atît de greu de descoperit. Maeterlinck, se știe, avea vederea slabă. Altminteri, deși soarele coborîse mult spre apus, deși aerul era încins și în ciuda prafului stîrnit, tot ar fi văzut cum fringhia aruncată în sus se agățase de o sforicică întinsă între doi copaci. Ar mai fi văzut, de asemenea, cum copilul, o dată ajuns în vîrf, dispărea în coroana celui mai apropiat copac, de unde cobora apoi pe furiș ca să „învie“ din sac. Dar scriitorul se dusese în India pregătit sufletește să vadă miracole.

Sau un alt număr mult discutat, prezentat de un alt magician, Rataillot. Aceasta aducea înaintea spectatorilor două scaune, apoi hipnotiza o femeie care încremenea pe loc și îi cădea în brațe. Scamatorul o instala între cele două scaune: cu umerii pe unul și cu picioa-

rele pe celălalt. Apoi îi trăgea scaunul de sub picioare. Femeia rămînea însă în aceeași poziție, sprijinindu-se numai pe ceafă și umeri. Dacă vreun spectator l-ar fi rugat însă pe fachir să tragă nu scaunul de sub picioare ci pe celălalt, acesta ar fi refuzat. Sau dacă, după exemplul lui Rataillot i-ar fi îmbrățișat asistentul, ar fi observat că aceasta era încinsă pînă la solduri într-un corset de oțel. Iar sub plete — neapărat lungi, independent de modă — ar fi descoperit cîrligul cu care se termina corsetul. În scaunul de la cap de o greutate neobișnuită, ar fi aflat un orificiu în care se infiea cîrligul.

Am putea continua cu înșiruirea unor numere de felul celor de mai sus. Ne

ea, își decuplează conștientul. În acele momente Yvon Yvas nu se gîndește de fel la ceea ce face, ci la soție, copii etc. În această stare, pretinde el, poți să-ți străpungi tot pieptul dintr-o parte în cealaltă. Unii fac aceasta de sute de ori. M. Daillot, de pildă, își infiea în torace săbii și stilette.

Evident, medicina n-a putut rămîne nepăsătoare față de scamatoriile de acest fel. Prof. Brüner și prof. Massini din Zürich l-au ținut cîțva timp sub observație pe scamatorul Daillot. În timp ce se afla internat în acest scop în spital, Daillot și-a împlîntat în corp o floretă, a traversat astfel tot salonul și a urcat o scară. Radiografia a constatat 500 de străpungeri ale rinichilor, stomacului, plămînilor, inimii.

Explicația fenomenului a fost găsită de profesorul belgian Bessemens. El a străpuns de mai multe ori ficatul, rinichii, stomacul și inima unor iepuri și ciini de experiență care au continuat să trăiască. Au simțit durerea dar n-au murit. Ceea ce l-a făcut pe medic să conchidă că prin introducerea lentă, treptată a unui obiect ascuțit printr-o anumită suprafață a corpului țesutul se desface, iar arterele, ale căror pereți sînt suficient de elastici, se dau în lături și în felul acesta nu se declanșează hemoragiile ca la loviturile de cuțit. De unde se poate trage concluzia că experiențele lui Daillot sînt accesibile tuturor... curajoșilor.

În legătură cu alte posibilități uimitoare ale scamatorilor „adevărați“ prof. Thérèse Brasse spunea: „După cîțiva ani de antrenament devine posibilă oprirea respirației timp de 10—15 minute... În acest caz se petrece o înțetinire a proceselor vitale, ca la animale în timpul hibernării“.

Stăpînii minunilor bune și rele

Dar v-ați întrebat vreodată de ce sînt atît de frecvente spectacolele de scamatorii? Numai pentru a provoca uimirea și rîsul?

Nu. Artă iluzionismului, cum o numesc unii, îndeplinește o importantă funcție socială: stimulează imaginația, stîrnește admirația și mîndria pentru atotputernicia omului care biruiește legile naturii și, fie măcar și pentru o clipă, face ca imposibilul să devină posibil. Cei care prind o scamatorie se minunează de caracterul ei fantastic, se pot entuziasma și în fața lucrurilor reale, a adevăratelor minuni ale naturii și artei, care ne înconjoară din toate părțile. Iluziile sînt, de aceea, cel mai bun medicament împotriva anihilozării în melancolie.

Dar artă iluzionismului are și genuri antiartistice, care nu au de fel efecte pozitive. Ca de pildă „minunile“ care trezesc în spectatori cruzime, care îi obișnuiesc să asiste indiferenți sau chiar cu plăcere la tot felul de chinuri,

(Continuare în pag. 11-a)

— Noutatea numărului meu constă în faptul că eu o tai cu adevărat.

actualitatea
calitatea actualității
veea actualitatea actualității
actualitatea actualității
actualitatea actualității
actualitatea actualității
actualitatea actualității
actualitatea actualității
actualitatea actualității

AGRICULTURĂ

Acoperișurile pământului

La 26 kilometri de Moscova se află în construcție un mare combinat de sere. Primul corp, cu o suprafață de 18 hectare, a și dat cea dintâi recoltă de legume. Recent, a fost terminat al doilea corp al complexului. După ce va fi gata și al treilea, combinatul va produce anual, pe cele 54 de hectare ale sale, 17—18 mii de tone de castraveți, roșii, ceapă verde, salată, ridichi, conopidă și alte legume.

Acest modern combinat de sere este o adevărată uzină agronomică. Fiecare corp are o stație de cazane funcționând cu gaze naturale, o substație de transformatoare, un punct de control și dispeceri, încăperi pentru sortarea producției.

Personalul combinatului nu va fi prea numeros. Lucrarea pământului, introducerea îngrășămintelor organice, plantarea diverselor culturi, transportul producției etc. vor fi realizate cu mașini moderne de gabarit redus. Dispozitive automate vor menține un microclimat apropiat. Prin simpla apăsare a unui buton, va putea fi declanșată o ploaie artificială „imbogățită” cu îngrășămintă naturală. Agrotehnica modernă combinată cu mecanizarea pe scară largă va face astfel ca de pe fiecare metru pătrat de sol să se obțină anual până la 30 kilograme de legume.

De altfel, și în alte regiuni din Federația Rusă, Azerbaidjan, Kazahstan,

Serele unui sovhoz din R.S.S. Kazahă

republicile baltice etc. există combinate de sere moderne. Ele ocupă în total o suprafață de circa 3000 de hectare și vor furniza numai în prima jumătate a anului mai bine de 320 000 de tone de legume. Dar serele nu lipsesc nici în regiunile din Extremul Nord și ținuturile transpolare. În R.S.S.A. Komi, de pildă, există un mare combinat de sere cu o suprafață de 20 de hectare, a cărui pro-

ducție este pusă la dispoziția miinelor din întreprinderile locale de extracție a cărbunului. Iar în Kamceatka a fost construit un combinat încălzit de ape termale, ceea ce face să scadă mult costul producției. În scurt timp acest combinat va avea 60 000 de metri pătrați și va produce până la 2 000 de tone de legume pe an.

TRANSPORTURI

Misiuni variate și pe orice vreme

Luna trecută la parada aeronautică de la Hanovra (R.F.G.) s-a impus atenției specialiștilor un nou tip de elicopter sovietic. „Ka-26” este un aparat versatil, care se lasă transformat rapid și cu puțină muncă în diverse versiuni. În felul acesta poate fi folosit tot anul, spre deosebire de alte elicoptere „specializate” care au „timpuri morți”.

„Ka-26” servește ca aparat de școală cu comenzi duble pentru antrenarea piloților de elicopter, dar și de avion. Dacă intră în serviciul sanitar, cabina este prevăzută cu toate cele necesare pentru tratamentul de urgență al accidentaților. Medicul poate efectua trans-

— Dar n-am comis nici o infracțiune!!!

fuzii de sînge și chiar intervenții chirurgicale minore. Prin înlăturarea unor accesorii care nu sînt absolut necesare în anumite împrejurări, se poate mări încărcătura utilă a elicopterului. Astfel aparatul poate transporta 900 kg de substanțe chimice pentru pulverizat și stropit culturile, adică de 2-3 ori mai mult decît aparatele obișnuite în agricultură. Încărcătura sporită îi mărește economicitatea, căci rărește aterizările în vederea re aprovizionării. În plus, rotoarele coaxiale asigură un curent de aer uniform care distribuie substanțele chimice pe toate părțile plantelor și în același timp pe întreg terenul supus tratării. În versiunea de transport se atîrnă de elicopter o platformă deschisă care preia pînă la 1065 kg încărcătură. În locul platformei se pot agăța însă și obiecte voluminoase, în care caz „Ka-26” îndeplinește funcția de „marcarea zburătoare”.

Principiul adoptat și de astă dată de dr. N.I. Kamov, creatorul său, este cel al elicelor suprapuse. Eliminarea elicei de coadă, clasică la alte tipuri, îndeplinește o cauză frecventă de defecțiuni și mărește stabilitatea aparatului de zbor. Iar cele două motoare contribuie la o mai bună securitate. Dacă unul din ele iese din funcțiune este decuplat automat și pilotul continuă zborul cu un singur motor. Și chiar dacă se întîmplă ceva la ambele motoare elicopterul poate ateriza fără nici un pericol grație autorotației, adică învîrtirii palelor rotorului ca o morișcă de vînt. Aparat de bord pentru zborul fără vizibilitate și o instalație de topire a gheții îi permit lui „Ka-26” să circule pe orice vreme. Motoarele de cîte 325 C.P. îi asigură o viteză de croazieră de 150 km/oră și o altitudine de 3000 m. Cu 7 pasageri la bord raza de zbor este de 400 km, dar ea poate fi mărită pînă la 1200 km dacă se adaugă rezervoare suplimentare de combustibil.

FOTOGRAFIA SĂPTĂMINII

După cutremurul din Daghestan, nu numai locuințele, ci și instituțiile publice au trebuit să fie mutate în corturi. În fotografia noastră: Filiala Băncii de Stat din satul Dilim

PROBLEME ȘI SOLUȚII

40 milioane doze la kilogram

Pînă nu de mult vitamina D se prepara exclusiv din drojdia de panificație. Spre a obține un kilogram de vitamină D₂ naturală era nevoie de cîteva mii de kilograme de drojdie. Vitamina sintetică D₃, obținută de un grup de specialiști ucraineni, se fabrică din colesterol, un produs secundar rezultat în fabricile de conserve de carne. În afară de faptul că este mai ieftină, vitamina sintetică are și un alt avantaj: organismul uman o asimilează mai ușor, iar pentru păsări este de treizeci de ori mai activă decît D₂.

Rolul vitaminei D în medicină și zootehnie este bine cunoscut; amintim totuși că e un bun remediu împotriva rahitismului, contribuie la consolidarea oaselor și a dinților, în sfîrșit are un rol important în creșterea productivității animalelor, îndeosebi a păsărilor. De obicei, sub influența razelor solare în penele găinilor apare ergosterolul, forma primară a vitaminei D₃. Cînd păsările își curăță penele cu ciocul, ele transferă automat această substanță în organism. Dar în crescătoriile moderne păsările nu prea au parte de soare și duc lipsă de vitamina D. Fără aceasta în organism nu poate avea loc metabolismul fosforului și al calciului. Oricît calciu s-ar da păsărilor sub diverse forme, el nu poate fi fixat fără ajutorul vitaminei D. În lipsa ei găinile încep să facă ouă cu coaja moale, apoi cînd carența vitaminei D se accentuează, li se înmoaie oasele și în cele din urmă mor.

Fabrica de vitamină sintetică din Kiev produce anual 420 kilograme de vitamină D₃ concentrată, respectiv 40 milioane de doze la kilogram. Dar această concentrație nu este prea comodă pentru folosirea în producție. De aceea fabrica „diluează” vitamina, realizînd două produse: unul sub formă de pulbere, iar celălalt sub formă uleioasă. Cele 420 kilograme de vitamină concentrată transformate în producție finită se concretizează în 176 tone de vitamină D₃ uleioasă și 39 tone de vitamină în formă de praf. Pînă la sfîrșitul acestui an producția de vitamină concentrată va spori la 490 kilograme.

CE SE DISCUTĂ

Exploziile așează conducte

Energia degajată de explozii își găsește aplicații tot mai variate: este folosită la ștanțare, la sudură și consolidarea pieselor metalice, la combaterea incendiilor forestiere, la ridicarea barajelor. În ultimul timp ea și-a găsit, însă, o nouă aplicare, venind în

sprijinul muncitorilor și tehnicienilor care lucrează la instalarea conductelor de transport a gazelor naturale în regiunea Tiumen și în R.S.S.A. Komi.

Se știe că nordul Siberiei occidentale, ca și nordul părții europene a U.R.S.S. sînt regiuni mlăștinoase, dar prin care urmează totuși să treacă, de-a lungul a 800 km, sistemul marilor conducte de transport a gazelor naturale Nadim—Torjok. Prin utilizarea metodelor obișnuite, așezarea unei astfel de conducte ar fi o întreprindere extrem de costisitoare. Încît, acum cîteva timp, specialiștii sovietici au început să caute soluții noi, care să rezolve problema în condiții optime. Și s-au oprit la utilizarea exploziilor, a cărei eficacitate fusese verificată în atîtea domenii de activitate.

Dar în ce constă noua metodă? În locul despăduririi regiunilor mlăștinoase se sapă, prin explozii, un canal a cărui adîncime corespunde cu aceea prevăzută în proiectul de așezare a conductei, după care canalul este umplut cu apa provenită din mlăștini. Urmează apoi sudarea și izolarea tronsoanelor pe terenul uscat aflat în vecinătate și împingerea lor înainte pentru a pluti prin mlăștină spre canal. În continuare se recurge la serviciile unui catamaran care se deplasează de-a lungul conductei plutitoare; de la bordul acestei ambarcații sînt cufundate, simultan, în fundul canalului două ancore cu palete de rotație și, după ce acestea s-au fixat bine, conducta este afundată în canal între două perechi simetrice de pivoturi, cu care sînt înzestrate ancorele.

Noua soluție de așezare a conductelor în teren mlăștinos, în canale săpate prin explozie, suprimă o parte din operațiile necesare în cazul folosirii metodelor tradiționale ca: despădurirea terenurilor și smulgerea cioturilor, săparea canalului de pe platforme speciale, pomparea apei sau amenajarea de drumuri pentru vehicule din trunchiurile copacilor.

Fără cuvinte

SECRETELE RALIURILOR (II)

Din jurnalul unui participant la curse automobilistice

reportaj,
reportaj reportaj,
portaj reportaj repor
taj reportaj reportaj re,
reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repo
j reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repor
aj reportaj reportaj-reportaj

Ca să explic și mai bine ce se înțelege prin „lipsa de drumuri” în Etiopia, voi adăuga că de cele mai multe ori această noțiune trebuie înțeleasă în sensul literal al cuvântului. Pe un asemenea traseu doar rareori se află o potecă strîmtă, bătătorită de mașinile care o străbat. În unele privințe, însă, această lipsă de drum e totuși de preferat „drumurilor”, care sînt acoperite de atîtea sfîrîmături de piatră încît fundul și rezervoarele de benzină ale mașinilor care urmau să participe la raliu au trebuit protejate cu niște benzi de oțel. Dar și mai cumplit e praful: mașina din față poate fi deacum la circa 15 km depărtare, dar norul gros de praf ridicat de ea continuă să stărnească în aer. Într-o asemenea perioadă de praf circulația implică tot felul de neplăceri: poți intra într-un stîlp, într-un porc mistreț, ba te poți izbi de o panteră (ceea ce de fapt mi s-a întîmplat mie).

În plus, speranțele noastre de a ne antrena pe traseul etiopian ne-au fost spulberate de starea vremii. De mult timp, „perioada uscată” nu mai fusese atît de ploioasă în Podișul abisinian ca în luna aceea. Pentru prima oară după 20 de ani, s-au abătut atunci niște ploii torențiale care au distrus păduri și drumuri și au pricinuit mari pagube agriculturii. În aceste condiții se părea că nici vorbă nu mai putea fi de competiție. Dar după cîteva zile, soarele etiopian a uscat și acoperit iar cu praf drumurile, care amintiseră la un moment dat de canalele Venetiei.

Pantera buclucașă

Ca în orice raliu, lupta pentru primul loc a fost foarte strînsă. Eu, de pildă, am fost tot timpul urmărit de Luigi Colongo cu un „Mercedes”. A trebuit să fiu foarte atent ca să nu fac greșeli. Dar cu toată încordarea impusă de bătaia sportivă, nu-mi scăpa nici latura exotica a competiției. Cei mai mulți „pietoni” întîlniți în cale au fost... maimuțe, porci mistreți și alte animale. Cînd văd o mașină, cîrdirile de maimuțe care atacă lanurile de porumb se împrăstie în toate părțile. Deși sînt hoațe și produc mari daune agriculturii, nu te poți totuși supăra pe ele. Ca, de altfel, nici pe iepurii încrezători, foarte numeroși în Etiopia.

Dar am dat și peste „pietoni” mai temperați. La un moment dat am observat o femelă de pavian, cu un pui în spinare, care traversa calm șoseaua. Era — nu-i așa? — o mamă cu un copil în brațe, încît am micșorat viteza ca s-o ocolim atent... O panteră a intrat însă singură sub roțile „Volgăi”. Întîmplarea s-a petrecut aproape de lacul Avaza, pe un drum drept ca o săgeată și foarte pitoresc, tăiat într-un crîng de bananieri. Cum nu eram superstițioși, n-am încercat să împiedicăm această imensă „pisică neagră” care ne ieșise în cale să treacă prin fața noastră. Dar se pare că fiarei nu i-a plăcut numărul mașinilor mele; l-a atacat cu atîta furie încît a rupt buloanele de fixare. Respinsă la o primă încercare de a-l desprinde, ea a repetat atacul, obligîndu-mă să iau piciorul de pe pedala frinei și să accelerez la 120 km pe oră...

Dar și fără pantere raliul a fost foarte greu, mai cu seamă că voiam să obținem nu numai un rezultat sportiv, ci și unul tehnic. Și pot să spun că ne-am achitat bine de această misiune. Cel mai bun echipaj sovietic a ajuns primul la finiș, cîștigînd locul întîi în categoria respectivă de mașini și locul doi în clasamentul general al raliului. Dar și celelalte echipaje sovietice au avut rezultate bune, încît am dovedit convingător calitățile tehnice ale automobilelor noastre.

Cum am mai arătat, startul „Raliului

etiopian” a fost luat de mașini de diverse mărci din cîteva țări. Dar la finiș tabloul era cu totul altul. Numai „Renault”-urile franceze și Volgile noastre au izbutit să străbată toată distanța în formație completă. Din cele cinci „Volkswagen”-uri, numai unul a ajuns la finiș. Nici „Mercedes”-ul, care mi-a călcat atîta pe nervi în timpul competiției, n-a putut încheia cursa.

„Competiția secolului”

Dar cea mai grea cursă din cariera mea a fost cea următoare: cursa „Londra — Sydney”.

N-am s-o iau de la începutul începutului, ci am să amintesc numai că după ce am străbătut 10 000 de kilometri, extrem de dificili, prin unsprezece țări am ajuns la Bombay. După o oră urma

O „mostră” din traseul raliului etiopian.

să pornim pe mare spre Australia, unde ne așteptau 6 000 de km și mai grei. În India mai rămăseseră 68 din cele 98 de echipaje care luaseră startul cu o săptămîină înainte la Londra. Itinerarul era: Calais — Paris — Torino — Belgia — Istanbul — Sivas — Erzincan — Teheran — Kabul — Delhi — Bombay — Fremantle — Youanmi — Lake King — Ceduna — Mingari — Ameer — Sydney. Acest cumplit de greu maraton de viteză, „competiția secolului” — cum o numiseră cîteva ziare — era o mare noutate în istoria sportului automobilistic. Participau la el cei mai buni concurenți la raliuri din lume, între care și 10 sportivi sovietici.

Regulamentul concursului prevedea că la bordul vasului „Chusan”, ancorat în portul Bombay, puteau fi luate numai 70 din mașinile care luaseră startul la Londra. Mai multe nu încăpeau. Cu alte cuvinte, ca să poți continua cursa în Australia nu era de ajuns să ajungi la Bombay, ci trebuia să lași în urmă circa 30 de concurenți. Citind înainte de start ziarele londoneze, constatam că în nici unul din pronosticurile făcute asupra celor 70 de mașini care urmau să ajungă la Bombay nu figurau și „Moskvici”-urile noastre. Ceea ce, la urma urmei, era de înțeles. Nu era vorba de o subestimare a priceperii participanților noștri, ci de caracteristicile de construcție ale mașinilor înscrise la start. Întrucît în acest neobișnuit raliu nu se ținea seama de diferențele de capacitate dintre mașini, automobilele de mic litraj concureau de

la egal la egal cu cele de clasă mijlocie și superioară. Era de ajuns să fie cercetată lista participanților pentru a se trage concluzia că „Moskvici”-412, cu motorul lui de numai 1500 cm³, avea șanse mult mai mici decît „Ford-Falcone” (4 900 cm³) cu opt cilindri, „Mercedes-Benz”, „Crysler”, „Citroën” sau multe altele (în cea mai mare parte) de clasă mijlocie și superioară.

Și totuși, acum eram — la bordul vasului „Chusan” — în formație completă, toate cele patru echipaje sovietice și porneam spre Australia. Era o realizare senzațională dat fiind că o treime din mașinile care luaseră startul nu ajunseseră la Bombay. Abia acum după ce am străbătut 10 000 de km, îmi puteam explica cum de se întîmplase așa.

Competiția fusese grea. Și în Europa — respectiv în Iugoslavia și Bulgaria —

ne lovisem de mari dificultăți, căci plouase și se lăsase o ceață groasă. În Iran ninsese, iar traseul Sivas—Erzincan (292 km), desfundat de ploii, a trebuit totuși să-l străbătem cu o viteză medie de 105,5 km pe oră. Pînă și liderul, Robert Clark, care concursa pe un „Ford-Cortina”, fusese penalizat. Iar Sobieslaw Zasada, campionul Europei, întîrziase cu 28 de minute.

Etapa Teheran — Kabul, o distanță de 2 408 km, pe drumuri de munte presărate cu pietre, a trebuit străbătută în numai 23 de ore. Din cauza gropilor și a „trambulinelor”, mașina lui Sciavelev și Lifșit, de pildă, a suferit două avarii, ceea ce i-a costat scump, privindu-i de 6 ore foarte prețioase din odihna indispensabilă care-i aștepta la Kabul. Au ajuns în oraș cu numai șase minute înainte de a lua startul următor, într-o stare de totală epuizare. Și totuși următoarea etapă: 76 km pe un drum îngust, sinuos, acoperit cu piatră, pînă la Sarobi — au străbătut-o fără nici o penalizare, încadrîndu-se exact în cele 59 de minute puse la dispoziție.

Cum aș putea descrie ce drum infernal a fost? Curbe după curbe, sumedenie de urcușuri și coborîșuri, iar pe marginea drumului o prăpastie adîncă. În timp ce goneam pe acolo, cu 130 km pe oră, îmi spuneam în gînd: „Bine că e noapte și nu văd prin ce primejdii trec...”

Dar, pînă la urmă, ajunsesem cu bine la Bombay. Acum ne aștepta a doua parte a raliului, 6 000 de km prin Australia. O cursă care, chiar numai

prin lungimea ei, era egală cu două raliuri complete pentru campionatul Europei sau al U.R.S.S. Dar acum distanța era dublă, iar drumurile proaste, ca să nu mai vorbesc despre cangurii care se foiesc pe ele ca pe la noi pisicile sau iepurii.

Ca să ne apărăm de canguri am fixat în fața mașinilor niște rețele speciale de protecție, iar în rest ne bizuim pe noi și pe minunatele noastre mașini.

Ca să fiu sincer, înainte de maraton ne socoteam, cu toții — în gînd — sportivi inveterați. Ce mai puteam realiza? Fiecare din noi avea la activul lui o bogată experiență, dobîndită atît în competiții organizate peste hotare, cit și pe trasee interne. Numai unul din cei zece sovietici nu fusese niciodată campion al țării.

Dar acum, cînd traseul australian a rămas în urmă, am sentimentul că abia de acum încolo pornesc pe un drum greu; tot ce-a fost înainte de raliul Londra—Sydney îmi pare un soi de ucenicie, antrenamente înaintea unui mare examen. Toți cei 56 de concurenți care au ajuns la Sydney sînt parcă prima promoție a unei facultăți abia înființate. Dar acest lucru nu ne ușurează situația nici nouă, nici celor care urmează abia să susțină asemenea „lucrări de diplomă”.

În drum spre casă colegii mei de echipă au discutat mult și în contradictoriu pe această temă. Unii afirmau că raliul Londra—Sydney nu e caracteristic pentru sportul automobilistic de astăzi, ci doar un episod și că nu întîmplător s-a hotărît organizarea unei asemenea competiții o dată la patru ani. Alții spuneau, dimpotrivă, că această hotărîre confirmă tocmai deosebita importanță care i se acordă; că și Jocurile Olimpice au loc o dată la patru ani ca, de altfel, și campionatul mondial de fotbal și că după acest indicu maratonul Londra—Sydney trebuia scotit un model al viitoarelor campionate mondiale de raliuri.

O cursă dramatică

Oricum, după această cursă dramatică toate celelalte întîlniri mi se par „fleacuri”, căci etapa a doua a raliului Londra—Sydney a fost teribil de grea. În primul rînd în acel decembrie era o arșiță pur și simplu insuportabilă: + 50 de grade. Husa de pe scaunul meu era așa de udă încît putea fi stoarsă. Apoi era praful. Dar ca să se înțeleagă mai bine despre ce-i vorba mi se pare că nu-i deajuns să scriu o singură dată acest cuvînt și că ar trebui să repet: praf, praf, praf. Mai ales în Cîmpia Nullarbor. În aerul încremenit a plutit ore-n șir o perdea deasă, portocalie de praf, ridicată de roțile a cîtorva zeci de mașini (deși la Perth startul fusese dat la intervale de trei minute). Abia vedeam capota automobilului. Șanțurile și gropile, cu diuimul pe drumuri, erau ascunse de acest nor de praf.

La drept vorbind, nici nu erau drumuri ci niște poteci în pustiu. Jur împrejur nici o picătură de apă, nici țepenie de om. Goneam prin această baie de praf și în fața ochilor vedeam numai licărind farurile mașinilor dinainte. Părea că un diavol galopa înainte, făcînd semne cu un felinar. Dar nu numai în imaginația noastră alerga cineva, ci și în realitate. Numele cangurii, care pasc în turme și sar prin fața mașinilor într-adevăr ca niște diavoli. În orice caz, ne-au dat mai mult de furcă decît pantera care ne ieșise în cale în Etiopia. Automobilul lui Alexandr Ipatenko a scăpat teafăr nu-

I. Klemanov

(Continuare în pag. 11)

PROZĂ

Sfaturi pentru rubrica „De pretutindeni”

Fiecare dintre dumneavoastră a dat în ziare și reviste peste o rubrică cu titlul: „De pretutindeni”.

La această rubrică, mai mult decât interesantă, ați remarcat desigur, în afară de informații rigurose științifice, nenumărate și diferite sfaturi practice: „Cum se vindecă mușcătura de șarpe veninos?”, „Cele mai bune mijloace de luptă împotriva taifunului” — într-un cuvânt sfaturi pentru toate situațiile posibile și imposibile care se pot ivi în viața unui om.

Și totuși mi-am dat seama că rubricile de varietăți au o carență... Nici una din ele nu dă sfaturile necesare pentru alcătuirea rubricii însăși.

Tot ce voi propune de aci înainte se întemeiază pe propria-mi experiență (primii pași în literatură i-am făcut tocmai la rubrica „De pretutindeni” a unor ziare și reviste), ca și pe multe observații adunate de-a lungul timpului.

Rubrica „De pretutindeni” poate fi împărțită în următoarele sectoare: 1) informații etnografice; 2) succesele științei și tehnicii; 3) viața miliardarilor americani; 4) inteligența animalelor; 5) curiozitățile oamenilor celebri și, în sfârșit 7) sfaturi folositoare.

INFORMAȚII ETNOGRAFICE

În acest domeniu cimpul de activitate e nelimitat.

Se pot descrie, de pildă, obiceiurile de nuntă din insula Salvării sau de pe insula Tristan da Cunha. Evident, aceste datini trebuie să fie cât mai senzationale. Astfel se poate arăta că în ziua nunții mirele este opărit cu apă clocotită, după care, conform credinței băștinașilor, își va iubi fierbinte soția, iar miresei i se taie vârful limbii pentru a o lipsi de ispita birfeli și a ciclitolului. Se poate adăuga că nunta ține 5 luni și că invitaților li se servește o mîncare alcătuită dintr-un amestec de argilă albă și frunze de araucaria (lăcomia e caracteristică pentru popoarele înapoiate).

Informațiile de mai sus sînt inofensive, inclusiv din punctul de vedere al veridicității. Nici unul dintre cititorii ziarului sau revistei respective nu-i va imita pe locuitorii de pe insula Salvării sau Tristan da Cunha, iar băștinașii din insulele amintite nu vor trimite scrisori de protest redacției, întrucît publicațiile incriminate nu vor ajunge în mîinile lor.

Luînd cunoștință de datinile amintite mai sus, soții se vor mărgini numai să spună nevestelor: — Ia te uită, Marusia, ce obiceiuri! Mare-i grădina lui Dumnezeu.

UIMITOARELE CURIOZITĂȚI ALE NATURII

Pentru a procura datele necesare acestui sector nu-i nevoie de o deplasare în America. Experimentații redactorii ai rubricii „De pretutindeni” vizitează, de obicei, Japonia.

De ce tocmai Japonia? Asta n-aș putea să vă mai spun. Este o trăsătură de spirit puțin cam curioasă a redactorilor acestei rubrici.

Oricum, informațiile sună cam așa: „O țărancă din regiunile răsăritene ale Japoniei a născut un copil umitor: fătul are două capete, patru picioare,

patru mîini. E interesant de semnalat că cele două trunchiuri ca și celelalte părți ale corpului nu sînt identice.

Sau:

„Un capriciu al naturii. Un țărăn japonez (Japonia apuseană) a găsit în grădina un cartof care seamănă extraordinar cu un călăreț călare pe un cal. Călărețul n-are, însă, picioare, mîini și cap. Se vede numai pîntenul de la ceea ce ar fi trebuit să fie piciorul călărețului”.

Este, evident, o curiozitate! Cititorii se dau în vînt după asemenea curiozități!

SUCCESELE TEHNICII

„Un mecanic din Liverpool a reușit să fabrice o mașină care seamănă în, îl stropește, îl seceră, îl adună de pe cîmp, îl selectează, îl toarce, îl țese și-i folosește pinza; uleiul de in, pe care agregatul îl obține din semințe, este utilizat chiar de mașină”.

E clar că mecanicul din Liverpool este, pur și simplu, prost. Cine poate să aibă nevoie de astfel de mașini? Dar cititorii nu-și vor pune asemenea întrebări! Ei vor fi captivați de complexitatea mașinii.

DESPRE MILIARDARI AMERICANI

Acest sector trebuie să cuprindă cîteva teme foarte stabile și bine distincte:

a) Cariera miliardarilor. (Miliardarul John Good a fost călău la un cizmar, sau vânzător de ziare, sau miner... Din micile lui economii, și-a încropit, la început, un mic business, după care, datorită inteligenței și calităților lui de întreprinzător, a izbutit să...)

b) Ciudățeniile miliardarilor. Pasiunea de a da banchete senzationale, ca de pildă un banchet „la tigre”. Banchetul va fi descris astfel: „Zilele trecute, Fifth Avenue a trăit emoțiile unui banchet „la tigre” dat de Edy Scobs, regele nasturilor. Banchetul a avut loc într-o uriașă cușcă de tigris, construită din vergele de fier... Invitații au fost instalați pe blănuri de tigris, iar chelnerii erau indieni shik (vînători de tigris)”.

Se mai pot descrie, de asemenea, banchete „barbare”, „cu ucigași”, cu „meniuri pentru ciini” etc.

O DATA MAI MULT DESPRE INTELIGENȚA ANIMALELOR

O dată mai mult înseamnă că s-a mai scris de foarte multe ori despre inteligența animalelor, din care cauză a fost nevoie de un fapt cu totul ieșit din comun.

Iată, de pildă, ce-am scris chiar eu la rubrica „De pretutindeni” a unui ziar din Harkov: O dată mai mult despre inteligența elefanților. „Grădina zoologică din Hamburg are, printre pensionarii ei, un elefant foarte sociabil, pe nume Gipsy. Nu de mult, elefantul a observat că un vizitator, după îmbrăcămintea foarte sărac, dar distinct ca înfățișare, îl vizita de cîteva zile fără întrerupere, îl mîngia și-i dădea cornuri calde. Într-o zi, însă, vizitatorul a venit în fața cuștii elefanților mai trist ca de obicei. S-a scotocit prin buzunare, a oftat și a plecat. Inima elefantului Gipsy s-a strîns de durere. Dar vizitatorul nu se îndepărtase prea mult de cușca elefantului, cînd inteligentul animal a observat că e acostat (vizitatorul) de un necunoscut cu o înfățișare agresivă, care se răstește la el, fluturînd o hîrtie; nu mai e nevoie să adaug că hîrtia era o poliță ajunsă la scadență. Sărmanul vizitator privea trist polița, presimțind catastrofa care-l aștepta. Elefantul a înțeles, într-o fracțiune de secundă, despre ce-i vorba... Și-a scos trompa printre gratiile cuștii, a întins-o încet spre mîna ce ținea polița, a smuls hîrtia și a înghițit-o imediat! Mai e oare nevoie să adaug că totul s-a sfîrșit cu bine și că vizitatorul, salvat miraculos, i-a mulțumit elefantului în fel și chip?”

La prima vedere, s-ar părea că întîmplarea e de domeniul fanteziei! Vă dau, însă, cuvîntul de onoare că șapte ziare din provincie au reluat-o pe tonul cel mai serios și unul dintre ele a relatat-o, chiar, sub forma unei telegrame primite de la corespondentul său special.

CURIOZITĂȚILE OAMENILOR CELEBRI

Se va arăta: „Fiecare celebritate are curiozitățile

ei: Rossini nu putea să compună dacă nu ținea picioarele în apă rece, Voltaire scria mirosînd un măr putred, Velasquez picta încălțat în ghetecare-l strîngeau, iar Napoleon nu putea să scrie decît pe o tobă, cu o mină petrecută după reverul hainei, după poza bine cunoscută, iar cu cealaltă bătînd tactul pe marginea tobei...”

Nu va fi nici o catastrofă dacă se vor produce oarecare inversiuni, dacă va apărea, de pildă, că Rossini compunea mirosînd mere putrede, iar Voltaire nu putea scrie decît încălțat în ghetecare-l strîngeau. Morții nu pot dezminți nici un fel de aserțiuni.

SFATURI UTILE

Dați numai sfaturi radicale dacă vreți să atrageți atenția cititorilor. Un om deștept poate da sfaturi pentru orice împrejurări ale vieții. De pildă, pentru o pată pe fața de masă el va recomanda:

„Luați fața de masă și frecăți pata cu rachiul de orez. Apoi, presărați-o cu talc și întindeți fața de masă pe o frînghie. După jumătate de oră, pata va dispărea”.

Alcătuți după acest model tot felul de sfaturi gospodărești, sufletești, economice etc. și cititorii vor îndrăgi și vor respecta cuvîntul scris.

Cam asta ar fi tot.

Cu stimă, un fost redactor la rubrica „De pretutindeni” a multor ziare și reviste.

Arkadi Avercenko

O cerere în căsătorie în cer

Cînd am tras de manșă, am văzut deodată, cu groază, că parașuta nu se deschidea.

— Și mie mi s-a întîmplat așa ceva acum doi ani, am auzit atunci un glas mingietor, glasul unei parașutiste care cădea alături de mine în vid și pe care o zărisem vag în grup.

— Și cum s-a terminat? i-am strigat.

— Nu-mi mai aduc aminte!... Cred că bine!...

Așteptînd ca parașuta să se deschidă, mi-am dat brusca seama că fata cădea la fel de vertiginos ca mine.

— Ei, i-am strigat. Ce, nu ți-e bine?!

Ai uitat să deschizi parașuta.

— Mă antrenez la deschiderea întîrziată, mi-a zîmbit dînsa.

— A, bine, i-am zîmbit atunci și eu.

ANIVERSĂRI

Festivalul Pușkin — 1970

Deși Festivalul Pușkin se află abia la primele ediții, el s-a încetățenit profund în viața literară și artistică a Uniunii Sovietice. Organizat pentru prima dată în 1968, Festivalul se bizuie pe o frumoasă tradiție care făcea ca iubitorii poeziei lui Pușkin în special, și amatorii de poezie în general, să transforme ziua de 6 iunie, data nașterii poetului, într-un prilej de autentică sărbătoare. Mii de oameni se îndreptau în ziua aceea spre locurile legate de numele poetului rus și nu puțini erau cei care alegeau satul Mihailovskoe drept țintă finală a pelerinajului lor.

Chiar de la primele sale manifestări, Festivalul a devenit un eveniment de însemnătate universală, mai mult, cu rezonanțe universale. An după an au participat la manifestările Festivalului delegații de scriitori din multe țări.

Anul acesta, participanții la Festival au avut plăcuta surpriză a unui itinerar nou. Înainte de a ajunge la Mihailovskoe ei au poposit la Leningrad, unde au vizitat Muzeul Pușkin de la Țarskoe Selo, casa în care a locuit poetul, precum și împrejurimile orașului pe unde și-a purtat pașii marele poet.

În Festivalul Pușkin — 1970 a luat parte și o delegație a Uniunii Scriitorilor din Republica Socialistă România, alcătuită din Ana Blandiana și Anghel Dumbrăveanu.

Gravură.

de Mihail Tențipev

Păi, atunci să facem o bucată de drum împreună.

În loc de răspuns s-a lăsat însă o liniște de moarte.

— Nu știi, mai durează mult? am încercat eu să rup tăcerea și să mă încălzesc atmosfera.

— Habar n-am. E prima dată cînd sar de la o asemenea înălțime.

— Dar ești sigură că ne îndreptăm în direcția cea bună? am mai întrebat eu, așa ca să intru în vorbă.

— Foarte sigură! E-n regulă, se și vede pămîntul!...

— Gata? Puțin cam prea repede, nu? i-am replicat eu ceva mai sec, aruncîndu-i o ultimă privire. Ai niște forme splendide. Costumul de parașutistă îți vine grozav și de altfel... mi-ai fi făcut plăcere să te însoțesc mai mult prin cer, dacă pot să mă exprim așa!...

— Și mic, ca să-ți spun drept. Ar fi fost agreabil să mă cădem puțin împreună, mi-a mărturisit dînsa sincer.

— Îmi pare rău că peste o clipă drumurile noastre au să se despartă, am observat eu filozofînd. Și, curajos, am privit pămîntul care se apropia. Îmi pare rău, dar o să trebuie să mă întorc iar sus, i-am mai spus arătînd spre cer. Altfel ți-aș fi cerut imediat mîna și inima. În situația asta mă tem, însă, că ai să crezi că sînt cam ușuratec. Sîngur, aș putea să-ți fac o cerere în căsătorie în toată regula, dar ce interes ai avea să aterizezi văduvă?!

— Chiar vrei să ne căsătorim? Atunci, trage imediat de manșă, m-a sfătuit grăbită dragostea mea.

— Dar ce crezi, n-am încercat?

— Am văzut că ai tras de tot felul de minere, dar nu de manșă care trebuie. De altfel, ești cam distrat pentru un parașutist!...

— De ce nu mi-ai spus pînă acum? m-am infuriat eu și n-am schițat nici o mișcare spre manșă.

— Trage! Imediat! a început dînsa să țipe!...

— A, nu! Mai întîi răspunde, m-am încapătînat eu, răspunde sau s-a terminat totul între noi.

— Fără povestea asta nu te-ai fi uitat niciodată la mine și fericirea ți-ai fi trecut pe dinaintea nasului! mi-a strigat dînsa economisînd fiecare fracțiune de secundă.

— Fără panică, draguto! Încă nu ești pe pămînt! am mormăit. Și gîsind, în fine, inelul am tras de el cu toată puterea!...

După cîteva clipe am aterizat lin. Din toate părțile alergau spre noi tot felul de inși cu fețele crispate de spaimă.

— Țineți-vă firea, fraților, le-a strigat veselă logodnica mea. Am hotărît să ne căsătorim, asta-i tot!

Mark Zaharov

GUATEMALA

Amărăciunea gumei de mestecat

În forma ei de astăzi, guma de mestecat a apărut la începutul secolului, când la New York a venit un general mexican, un om extrem de nervos, care mesteca tot timpul o gumă gălbuie.

— E un vechi obicei al indienilor din ținutul meu, a răspuns generalul la întrebările unor reporteri. Ce tagmă curioasă mai sînt și ziariștii — și-o mai fi spus în sinea lui generalul. Ți se uită și în gură.

Generalul venise dintr-o regiune situată în sudul Mexicului. Acolo, în jungla de nepătruns de la hotarul cu Guatemala, dar mai ales de cealaltă parte a hotarului, crește un arbore gumifer, numit chikle, din sucul căruia extrăgeau indienii guma.

Chiar în același an, un farmacist din New York, interesat de această nouă tate exotică, și-a procurat o cantitate de gumă indiană, a amestecat-o cu făină de porumb, sirop de zahăr și încă cu ceva (secret de fabricație), și a început să-și trateze cu ea musafirii.

Iată dar cit de simplu s-a născut „Chewing gum“-ul, simplu ca multe din marile descoperiri. Acum, după mai bine de jumătate de secol, el stă la

În iunie, dar, pleacă în junglă câteva sute de chikleros, o mică armată aflată în slujba firmei „American Chikle Company of New York“. Regiunea în care crește miraculosul arbore are o suprafață de circa 150 000 de km² și poate fi împărțită în trei zone, fiecare cu o anumită specie de chikle și cu alți culegători.

Sucul de chikle e recoltat în genere de oameni foarte necăjiți, dezmoșteniți ai soartei. În Guatemala, cel mai mulți culegători sînt foști țărani care au trebuit să-și părăsească minusculele lor loturi de pămînt, din pricină că nu-și puteau plăti datoriile care creșteau an de an, insuportabil coșmar al vieții lor amare. În provincia mexicană Quintana-Roo prețiosul suc este extras de niște urmași ai toltecilor care se află încă în stadiul comunei primitive. Acum 80 de ani ei s-au răsculat și au fugit în junglă. Astăzi, nu-și mai amintește nimeni de ei. Pînă și inspectorii financiari ridică nedumeriți din umeri cînd sînt întrebați din ce trăiesc locuitorii junglei. În nordul Yukatanului, culegătorii sînt alcătuiți aproape în întregime din delicvenți fu-

Un mijloc rudimentar de încercare a calității gumei indiene

temelia unei uriașe firme, cu filiale în toate continentele, în afară doar de Antarctica: „American Chikle Company of New York“.

Guma de mestecat se culege vara, în iunie. În această lună, în zona tropicală din America Centrală încep ploile, care cad zilnic între orele 2 și 4. Cad cu atîta regularitate, încît locuitorii multor orașe din zona aceea obișnuiesc să-și fixeze întîlniri de afaceri „după ploaie“.

Acest lucru se întîmplă în orașe. În jungla guatemaleză n-ai cui da întîlnire, împărăția pădurilor se apără cu îndrjire de străini. Probabil pentru că pînă acum omul n-a pătruns în junglă decît ca să taie parcele de copaci de esență rară, să scurme solul în căutare de pietre prețioase sau să vîneze animale cu blana scumpă. Nimeni n-a explorat sistematic, rațional jungla, ci numai a jefuit-o.

gIODUI

globul globul
globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul

gari, care și-au lăsat ca amintire poliției fotografiile din față și profil, amprente digitale și caziere voluminoase. În jungla, care-i apără ca o fortăreață, ei nu se mai tem.

„Dacă n-ou ploaie, nu există nici chikle“, spune o vorbă de prin partea locului. Ploile transformă jungla într-un infern; umiditatea pătrunde peste tot, generînd miriade de insecte — țîntări moschito, căpușe, furnici și o sumedenie de alte gîngăniîi tiritoare sau zburătoare care se hrănesc cu sînge. Una dintre ele pătrunde în piele prin por. Boala, chinuitoare, se declanșează după o săptămîină, cînd insecta își depune ouăle. Vietatea poate fi extrasă din piele într-un singur fel: pe locul inflammat se așează o țigară aprinsă și e ținută acolo mai mult decît poate suporta insecta. Minusculele mușcă yeni, ale cărei mușcături dau niște mîncărimi insuportabile, poate distruge într-o lună o piele sănătoasă... În plus mai există scorpionii și șerpi veninoși, jaguari și pume care atacă omul în somn.

Arborele chikle dă suc abia în al 40-lea an de viață. Iar după ce se extrage din el o recoltă, trebuie lăsat trei ani ca să se refacă. În genere, chikle e un arbore rar. Un exemplar pe un hectar e socotit o bogăție. Recoltatul începe din vârful copacului, un adevărat uriaș înalt de 15 metri. Cu ajutorul unei toporiști, omul face în coajă niște creștături în formă de V. Sucul țîșnește imediat din rană, dar spre a aduna 5—8 kg din prețiosul lichid trebuie stors tot trunchiul, din vîrf pînă la poale, spre deosebire de celebrul hevea (arborele de cauciuc) care trebuie creștat într-un singur loc — la înălțimea unui stat de om.

Sucul de chikle e colectat într-un săculeț special cauciucat, după care e transportat în tabără. După o săptămîină, culegătorul începe să pregătească sucul. Mai întîi îl fierbe, destul de mult, într-un „chan“, amestecîndu-l aproape tot timpul cu un băț. Cînd fiertura se îngroașe și devine omogenă — o masă de culoare gălbuie — chi-

klero o toarnă în niște forme speciale, după care usucă brichetele la un soare slab.

În sfîrșit, brichetele sînt virite într-un sac, pe care omul și-l aruncă în spate, dar nu-l apucă cu mîinile, ci îl prinde cu o chingă de frunte (trebuie să aibă mîinile libere ca să țină în ele toporișca pentru a-și croi drum în junglă sau ca să poată apuca în caz de primejdie pușca). Într-un sătuc de la marginea pădurii, culegătorul e așteptat de un areopag de judecători: un cumpărător intermediar și zece oameni de-ai lui foarte voinici, înarmați cu revolvere. Cumpărătorul desprinde cu ajutorul unui cuțitaș foarte ascuțit o bucătică din învelișul brichetei. E clipa hotărîtoare pentru chiklero, căci acum i se va spune prețul. Dacă cumpărătorul găsește că procentul de apă e prea mare el poate respinge toată tranșa, iar chiklero va trebui să ia de la început toată operația de preparare a brichetelor. În caz că lucrurile sînt în ordine, vînzătorul de gumă poate duce cu el acasă 12 pesos pentru 30 kg de chikle. Un câștig mizer după o muncă istovitoare, în urma căreia un chiklero, care lucrează 35 de ani în junglă, se transformă într-un schelet ambulat și este înlăturat fără milă spre a fi înlocuit cu forțe proaspete.

M. Belenki

JAPONIA

O ghirlandă de picături...

După ce zeii Izanaghi și Izanami au coborît din cer pe un curcubeu ca să despartă uscatul de apă, Izanaghi a izbit cu uriaș-a-i suliță în oglinda mișcătoare de jos. Și atunci, de pe suliță s-a rostogolit o ghirlandă de picături care a format un lanț încovoiat de insule.

Această veche legendă despre geneza Japoniei îi revine în minte mai ales cînd privești țara din avion: un șir arcuit de insule muntoase, aducînd cu niște picături incrementate în loc. Sau poate că sînt o caravană de munți care își croiesc drum prin imensul deșert al oceanului? „Drumul munților“ — aceasta e una din posibilele interpretări ale vechiului nume al țării: Yamato.

Într-adevăr Japonia e în primul rînd o țară de munți. Îi vezi mereu la orizont, chiar cînd te afli în mijlocul celei mai întinse cîmpii. Pentru cei mai mulți japonezi soarele răsare întotdeauna dinspre mare și apune îndărătul munților. Pentru ceilalți — o parte infimă — aflați în inima țării despărțită prin înalte masive muntoase de ambele țărături, soarele se ivește întotdeauna de după munți și asfințește dincolo de ei.

Vechii japonezi socoteau munții o treaptă intermediară între cer și pămînt și de aceea — un loc sfînt, pe care coboară zeii din țării și unde se opresc sufletele strămoșilor. Oamenii se închinau munților care erau, după cum credeau ei, o intruchipare a nevăzutei puteri divine ce dormita în adîncurile lor, iar uneori irupea la suprafață sub formă de flăcări, bubuituri, ploaie de pietre și riuri de foc și cenușă.

Numele de Yamato amintește că procesul de formare a Japoniei nu s-a terminat încă. Picăturile care au căzut din sulița divină nu s-au solidificat complet. Ghirlanda de insule în formă de curcubeu este presărată de la un capăt la altul cu vulcani. Și, din cînd în cînd, acest uscat tînar tre-

saltă din pricina cutremurelor. Dar țara munților care aruncă foc mai era cunoscută și sub numele de țara soarelui răsare. Această a doua denumire a Japoniei poetiza nu timpul, ci locul nașterii ei.

Sub acest nume a cunoscut-o și Europa, mulțumită cărții lui Marco Polo. În capitolul: „Aici e descrisă insula Chipingu“, celebrul călător cita numele dat de chinezi insulelor așezate la răsărit de extremitatea estică a continentului asiatic.

Cuvîntul care pentru Marco Polo suna „a Chipingu“ e ortografiat cu trei hieroglife: Ji-ben-go, care semnifică în ordine: soare, rădăcină, țară. În dialectele din sudul Chinei Ji-ben se pronunță la-pen (denumire preluată apoi de limbile europene), iar în japoneză: Nippon (nume care de altfel a fost recunoscut ca denumirea oficială a statului japonez, în loc de cea veche: Yamato).

Poziția geografică a Japoniei contribuie de altfel la conservarea tradițiilor naționale; din acest punct de vedere Japonia e deseori comparată cu Anglia. Numai că strîmtoarea Coreei, care desparte țara soarelui răsare de continentul asiatic, este de aproape șase ori mai lată decît Canalul Mîncii. Pentru vechii cuceritori, strîmtoarea era un obstacol extrem de puternic. Aparată de el, Japonia n-a fost niciodată invadată de armate străine.

Curînd după campaniile lui Gîngis-han în Europa, urmașul lui, Kubilai, cîrmuitorul mongol al Chinei, a încercat să cucerească Japonia, dar a fost înfrînt. În 1281, Kubilai a organizat o nouă incursiune. De data aceasta, spun cronicile, el a plănuit să plaseze de-a curmezișul strîmtoării zece mii de vase pe care să le unească printr-o punte de lemn și să treacă pe acest pod cavaleria mongolă. Dar uriașă flotă a fost distrusă fulgerător de un taifun dezlănțuit parcă din senin și cunoscut în istoria Japoniei sub numele de Kamikaze, vîntul divin (așa au fost numiți în timpul celui de al doilea război mondial piloții de sacrificiu). Țara Soarelui răsare a izbutit astfel să se țină multă vreme departe de atacurile din afară, cunoscînd doar războaiele intestinale.

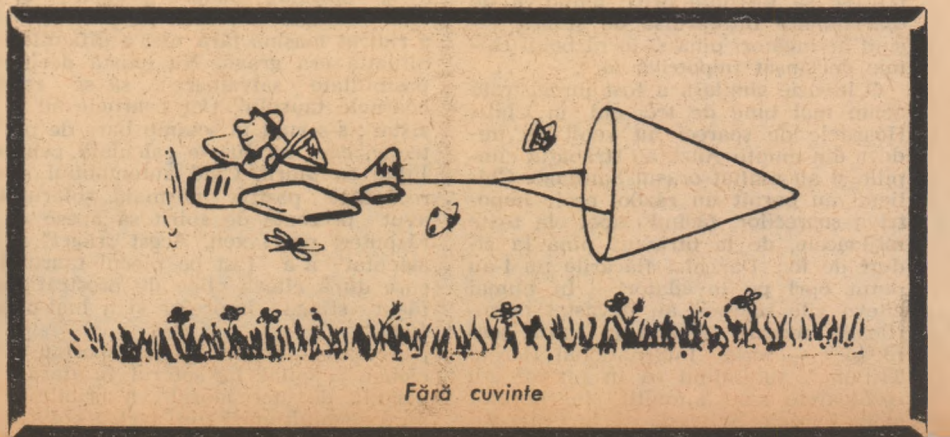
Într-o dimineață am pornit pe o străduță întortocheată din Kyoto, care coboară din imediata vecinătate a templului Kemidzu. În această străduță se îngrămădesc o sumedenie de o-lării și prăvălii care fac negoț cu ceramică. De acolo pornește faima ceramicii de Kemidzu.

Ceramistii japonezi socotesc că nu întîmplător s-au contopit străvechile lor tradiții cu ultimul cuvînt al modei. În lumea civilizației noastre mecanizate, în lumea aceasta de beton și oțel, aer poluat și produse conservate omul tinjește din ce în ce mai mult după natură. De aceea, arta care confirmă apropierea de natură prin modul ei de abordare a materialului, care poetizează și nu neagă păcatele acestuia, greșelile de execuție, este în concordanță cu epoca actuală.

— Noi, japonezii, mi-a spus un ceramicist din Kyoto, căutăm să trăim în armonie cu natura, chiar cînd ne e ostilă. În Japonia nu ninge prea des. Dar cînd se întîmplă să ningă, în case e insuportabil de frig, pentru că de fapt acestea nu sînt case, ci niște pavilioane. Și totuși, prima zăpadă este o sărbătoare pentru noi. Deschidem canaturile ferestrelor de hîrtie și, stînd în fața unei sobițe de fier pentru cărbuni, bem sake fierbinte și admirăm fulgii albi și pufoși care se așează pe arbuștii din grădină, pe crengile de bambus și pini.

Japonezii prețuiesc înainte de orice firescul, naturalul. Un meșter artizan nu caută să demonstreze puterea lui nelimitată asupra materialului, priceperea lui de a face ca porțelanul să semene cu hîrtia, iar fildesul cu o dantelă. Între artist și material nu există nici relația de la învingător la învins, ci o intimă comuniune.

V. Ovcinnikov

Fără cuvinte

Poșta medicului

(Urmare din pag. 8-a)

SP. SCURTU — Com. Tomșani, jud. Vâlcea: Ce este emfizemul? Vă vom răspunde cu un articol special dedicat acestei teme. Pentru un tratament competent adresați-vă unuia dintre specialiștii în boli pulmonare care consultă în cadrul policlinicilor speciale din str. Negustori 1 sau calea Griviței 7, București.

M. IORDAN — Craiova: După datele anamnestice și examenele de laborator credem și noi că este vorba de o enterocolită cronică. 1) Stațiuni indicate: Borsec, Olănești, Călimănești, Sângeorz, Slă-

nic Moldova. 2) Preferabil apă de Borsec sau de Slănic-Moldova. 3) Un medicament cu bune rezultate în enterocolite este Mexaformul, care se procură pe bază de prescripție medicală. 1) Urmați regimul alimentar prezentat în coloanele paginii medicale.

V. ANDREI — Constanța: Nu prea ne este clară cauza reală a acestei mi-driaze, dar, ce-i drept, acțiunea clorhidratului de pilocarpină ca medicament antagonist (miotice) nu este decât de scurtă durată (2-3 ore). Dacă puteți să vă procurați produsul Mintacol, instilând 1-2 picături de 3-4 ori pe zi, efectul miotonic va fi mult mai prelungit.

Secretele raliurilor

(Urmare din pag. 4-a)

mai datorită puternicei rețele anticangur cu care fusese dotat la Bombay. Dar pe Serghei Tenișev, „întîlnirea” cu un cangur l-a costat 33 de minute de întîrziere la Lake King, ca să nu mai vorbesc de o serioasă avarie a caroseriei automobilului.

În plus, trebuia să circulem cu foarte mare viteză. De la Perth la Youanmi, de pildă, am avut o medie orară de 111,3 km. Pentru distanța Lake King—Ceduna (1467 km) ni s-au dat mai puțin de 15 ore, încît a trebuit să străbatem uriașa întindere cu o medie de 99 km pe oră. Iar sub roți — pietriș lunecos, nisip, gropi... Cea mai grea parte a drumului a început însă abia după Quorn. A fost un iad, nu altceva. Prin forma lor, pietroaiele care acopereau acest drum semănau cu niște unelte de muncă utilizate de strămoși în epoca de piatră. În orice caz, pentru anvelopele moderne, fabricate de firmele „Dunlop”, „Michelin” sau Uzina de anvelope din Moscova, erau niște excelente instrumente de tăiat. Unii dintre noi au trebuit să schimbe de cinci ori cauciucurile.

Dar, evident, nu numai nouă ne-a fost greu. Între Lake King și Ceduna, lui Robert Clark i s-a defectat motorul. În timp ce era reparat, lider a devenit J. Stepeler. A doua zi, în zona Ameo, mașina lui Clark a suferit o nouă avarie, ceea ce a făcut ca celebrul sportiv, care condusese cursa aproape 13.000 de km, să cadă pe locul 10. Dar și mai rău ne-a părut de Bianchi. Cu 153 km înainte de finiș, cînd victoria părea să fie în mîna lui, sportivul belgian a cedat volanul coechipierului său, spre a se odihni puțin înainte de a ajunge la Sydney. Dar aproape imediat mașina s-a ciocnit cu un camion și splendidul „Citroën” s-a transformat într-un morman de fier vechi, iar echipajul a ajuns la finiș cu ambulanța.

„Vedeți, vor spune din nou scepticii, cite accidente, cite mașini distruse!”. Ca răspuns, aș vrea să dau cuvîntul lui Iuri Lesovski și Uno Aave. După

16.000 de km străbătuți în condițiile arătate, mașina lor n-a avut nici măcar o zgîrietură. Încît nu trebuie să judecăm numai după cîteva exemple. Pierderi am avut, evident, și noi, atît de ordin tehnic, cît și ca forță umană (eu, de pildă, am slăbit cu 6 kg, iar Uno Aave cu 8 kg), dar am și cîștigat mult. Prețioasa experiență acumulată își va spune cuvîntul în viitoarele competiții la care vom participa. Apoi e vorba de prestigiul „Moskvici”-ului și, în sfîrșit, de succesul sportiv: din cele 12 echipe care au participat la „raliul secolului”, numai patru au putut străbate în formație completă toată distanța. Printre ele a fost și echipa sovietică, care a ocupat în clasament un loc mai bun decît echipele Statelor Unite, Franței, R.F. a Germaniei, Suediei ș.a., cedînd numai în fața australienilor și englezilor.

Tehnologia minunilor

(Urmare din pag. 2 a)

chiar dacă acestea sînt iluzorii (numerele prezentate de fahirii care își ascund în esofag tot felul de obiecte metalice trăgîndu-le afară cu ajutorul unor fire legate de cite un dinte.

Mai mult, dacă unii fahirii îi obișnuiesc pe spectatori cu ideea că uciderea sau schilodirea unui om este o treabă ușoară și plăcută, alții dovedesc că furtul este o îndeletnicire interesantă și, ceea ce-i mai important, nu poate fi pedepsit: oriunde ar fi închis, un hoț care stăpînește trucurile respective va izbuti în cele din urmă să evadeze. Astfel de trucuri, prezentate pe scenă, devin apoi pentru increzătorii izvor de drame și tragedii.

Așadar nici arta iluzionismului nu este scutită de contradicții, cunoaște și ea victorii și înfrîngerii.

ÎMBRĂCAȚI-VĂ MODERN ȘI FĂRĂ... PROBLEME

IMBRĂCAȚI-VĂ MODERN ȘI FĂRĂ... PROBLEME!
Magazinele vă oferă o gamă foarte largă de rochii de vară, confecționate într-o mare varietate de țesături și colorit. Pentru a vă ușura alegerea dv., vă propunem:
— o rochie din țesătură de bumbac uni, cu buzunare aplicate și garnituri de tighele.
Prețul: de la 130 — 140 lei/buc.
— un alt model din țesătură de bumbac imprimată, fire fine, ușor evazată, cu talia marcată mai jos.
Prețul, de la 120—170 lei/buc.

...Cămăși din poplin și din bumbac cu poliester

„VUCAVA” ȘI „LUX”

Elegante și durabile

Creatoarele și opera

COSMETICĂ

„Păr de aur moale“

De când moda ne-a permis să-l scurtăm cât vrem de mult, de când ne-a venit în ajutor cu mese, postice, peruți, părul nu mai este pentru femei o obsesie, ca altădată. Dar această relaxare ascunde primejdia unei neglijențe, cu atât mai inadmisibile cu cât din cauza vopsitului practicat pe scară largă și a altor procedee moderne, podoaba noastră capilară are nevoie de o îngrijire atentă. De aceea sperăm să fie binevenite sfaturile Innei Kolgunenko, reputat medic cosmetolog din Moscova.

Spălătul prea des pe cap, în special cu apă fierbinte calcaroasă și săpun prea alcalin usucă părul, îi ia strălucirea și-l face casant. Apa de ploaie e ideală, dar în lipsa ei o putem înmuia pe cea de la robinet fierbind-o sau adăugând la un litru o linguriță de bicarbonat, sau o jumătate de linguriță de amoniac, sau o jumătate de linguriță de borax, sau o lingură de glicerină.

Părul nu trebuie săpunat mai mult de două ori, masind bine pielea cu virfurile degetelor și clătit în apă ușor acidă (cu o lingură de oțet) sau în bere caldă, care îl tonifică și face coafura mai durabilă.

Părul uscat și normal trebuie spălat cu săpunuri sau șampoane conținând materii grase nu mai frecvent decât o dată la două-trei săptămâni și chiar o lună (pentru primul caz); părul gras — cu săpun și șampon corespunzător, o dată la șapte-zece zile. Femeile care au părul uscat și răbdore, pot proceda în felul următor: înainte de a se spăla să-și dea pe păr cu lapte acru sau kefir, să-și înfășoare capul într-un prosop și să stea așa 20—30 de minute. Apoi să se spele cu apă săpunată și să se clătească. Părul devine astfel suplu.

Dacă remarcăți că primăvara și toamna părul cade mai abundent, nu vă neliniștiți. Dacă, însă, continuă, e bine să vă adresați unui medic. Este eronată părerea că părul crește mai repede și mai viguros dacă îl tunceți frecvent.

Dacă aveți pielea grasă e bine să frecționați capul de două-trei ori pe săptămână cu zeamă de lămâie sau cu un amestec alcătuit din zece părți de tinctură de calendula și o parte de ulei de ricin.

Acum, la început de vară, reamintim că soarele puternic (ca și frigul de altminteri) e nociv pentru păr. Pălăria sau baticul, în special la plajă, sint obligatorii.

Incheiem aceste câteva recomandări cu un adevăr cunoscut, dar pe care nu obosim să-l reamintim. Starea părului depinde de starea generală a sănătății. O alimentație regulată și sănătoasă, bogată în vitamine, în special din grupa B, este un aliat prețios.

SPORT

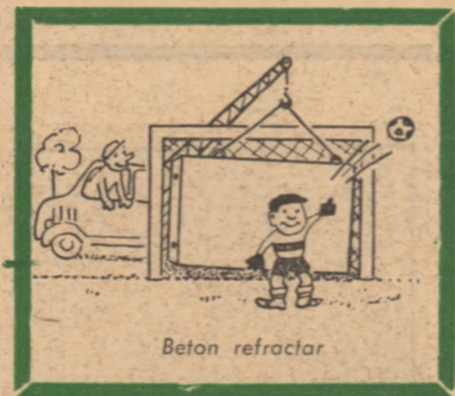
Cu fotbal...

● S-a calculat că o echipă poate deveni campioană mondială fără a câștiga

ga nici un meci. Realizând același număr de puncte într-o grupă (3 sau chiar 2) cu una sau mai multe echipe și având același golaveraj, ea poate intra în sferturile de finală prin tragere la sorți. Acolo trebuie să facă un meci egal și poate merge mai departe în semifinale tot prin tragere la sorți. În finală e, însă, nevoie de două meciuri egale (al doilea e programat la interval de două zile) și prin tragere la sorți, poate intra în posesia zeitei de aur. E adevărat că nici o echipă nu și-a ales nici o dată acest „plan tactic“.

● Cel mai bun „bombardier“ al tuturor campionatelor mondiale de până acum rămâne francezul J. Fontaine. În cursul turneului final din 1958 (Suedia) el a înscris treisprezece goluri. Număr cu noroc, de astă dată!

● Câștigătorul raliului „Londra-Mexico“ se va bucura de o cinste deosebită. La 21 iunie, înainte de meciul final al campionatului mondial de fot-

bal, el va aduce pe stadionul „Azteca“ (bineînțeles, în mașina cu care a câștigat) cupa Jules Rimet.

● Mexicanul Antonio Carbajal, unicul participant la cinci campionate mondiale de fotbal, va primi, printr-o hotărâre a FIFA, o copie a zeitei de aur.

● Zamora și Iașin sint singurii portari din întreaga istorie a fotbalului care au primit în medie mai puțin de un gol de meci.

● În finala campionatului mondial din Chile (1962) s-au întâlnit cele mai „bătrâne“ echipe. Imprejurarea a fost o adevărată descoperire: s-a vădit că jucătorii cu experiență, de 30 de ani, îi depășesc într-un turneu de scurtă durată pe cei tineri. Forțele le ajung, iar cunoștințele și rutina au cuvântul hotărâtor. De atunci majoritatea antrenorilor nu renunță la serviciile veteranilor, care au în spatele lor și campionate mondiale, și alte turnee dificile. Acum, în Mexic s-a făcut o nouă descoperire. În componența lotului Angliei a debutat Bryan Labone. Are 32 de ani, dar încă n-a participat la campionate mondiale. Antrenorul Alf Ramsey a explicat scurt: „Mă interesează jocul, nu vârsta fotbalistului“.

● În plină perioadă de pregătire pentru Mexic, Pelé a dat examen la școala sportivă din Rio de Janeiro. El a obținut rezultate strălucite la săritura în înălțime și lungime, dar s-a descurcat ceva mai greu în problemele de geometrie. Cu toate acestea, a învins și acest adversar dificil.

...Și nu numai cu fotbal

Incidentul cu furtul brății de la Bogota, cusut cu ață albă, care a dat naștere „cazului Bobby Moore“, a stîrnit, cum era și firesc, indignarea admiratorilor talentatului căpitan al naționalei engleze. Presa britanică a comentat pe larg întimplarea (nu s-a știut să utilizeze cuvîntul „înscenare“) combătînd, printre altele, absurditatea acuzației prin argumentul că un om atât de bogat ca Moore nu putea fi tentat de o simplă bijuterie. De ce ar fi avut nevoie de o brățară?

Intr-adevăr, de ce? Cînd acum citiva ani salariul fotbalistilor englezi a fost majorat, Bobby Moore a fost unul dintre primii căruia i s-au dat 100 de lire sterline pe săptămînă și acum are în mod curent un venit anual de șapte-opt mii de lire sterline (la clubul „West Ham“). Suma aceasta poate părea modestă în comparație cu cele 20.000 de lire sterline ale altui idol al fotbalului — George Best. Dar Moore mai are și alte surse de câștiguri. Participarea lui la publicitatea pentru noi modele și confecții, onorariile literare, televiziunea și altele îi aduc un venit de trei ori mai mare decît suma pe care o primește ca fotbalist.

Înalt, zvelt, blond, cu trăsături frumoase, Bobby Moore seamănă cu un războinic viking. Amănunt care n-a scăpat autorilor de filme de reclamă și de afișe. Figura lui atrăgătoare a devenit astfel o garanție sigură pentru desfacerea produselor de cosmetică masculină. Apoi, în aceleași scopuri, s-a interesat de el televiziunea. Onorariile lui se ridică astfel la circa 10.000 de lire sterline anual. Firma Ford din Anglia a apelat și ea la Bobby Moore pentru reclama produselor sale. Excelent automobilist, Moore înghite kilometri ca vîntul la volanul diferitelor modele Ford.

Apoi, chiar alături de stadionul clubului „West Ham“, Moore ține un magazin de echipament sportiv. Cumpărătorii nu-i lipsesc. Soția lui, Tina, odinioară creatoare de modele, este o parteneră foarte bună în activitatea pe care Bobby o desfășoară în acest domeniu. El a devenit celebru mai ales prin modelele sale de cămăși bărbătești, cravate și costume de baie. Articolele din antilopă și piele ale firmei sale sint de asemenea mult căutate.

Aminteam mai sus de onorariile literare ale lui Moore. Da, celebrul fotbalist are un condei bun. La 29 de ani i-a apărut o carte autobiografică și o alta stă să vadă lumina tiparului. El semnează săptămînal rubrica sportivă la mai multe ziare și continuă să încaseze bani buni de pe urma „Anuarului Bobby Moore“, a „Manualului antrenorului“ și a „Cărții fotbalului“.

Propunerile de afaceri continuă să-i curgă, dar jucătorul le alege cu grijă. Dacă totul îi va merge bine, el intenționează să mai joace fotbal opt-nouă sezoane.

I. Nedelin

ÎNTREBĂRI ȘI RĂSPUNSURI

Vreți să aflați ceva și enciclopediile pe care le aveți la îndemînă nu vă dau răspunsul? Vă invităm să ne adresați nouă întrebarea dvs; mai ales dacă ea este de interes general.

Corespondența... în sticle

I Este adevărat că se găsesc pe mări și oceane „sticle plutitoare“ cu mesaje?

Nicolae Vasile
elev cl. IX-a A
Liceul nr. 30
București

R Alfred de Vigny povestește în poezia „Bouteille à la mer“ („Sticlă pe mare“) cum o sticlă plutind pe apă, a ajuns, după multe peripeții, în mijnile unui pescar analfabet. Crezînd că sticla conține un elixir miraculos, pescarul a dus-o unui înțelept. Citînd bi-

dialog
dialog dialog
dialog dialog dialog
alog dialog dialog dialo
g dialog dialog dialog o
dialog dialog dialog dialog
log dialog dialog dialog di
dialog dialog dialog dialog
og dialog dialog dialog dialo

lețelul care se afla înăuntru înțeleptul a confirmat pescarului că într-adevăr sticla conținea un elixir și anume: „știința“. Poezia lui Vigny a fost inspirată de un fapt autentic.

Sticlele plutitoare au fost folosite de multe ori în scopuri științifice. Așa s-a procedat, de pildă, pentru studiarea curenților de suprafață din regiunile Ciukotka și Bering. Din 35 de „sticle“ postale au fost expediate 1633 de sticle. „Plicurile“ au înghețat și au călătorit împreună cu masivele glaciare. După un an au fost pescuite 129 de sticle, în anul următor încă 33. Prin intermediul lor s-a putut stabili viteza medie orară de derivă a ghețurilor.

Între 1894 și 1897, din inițiativa lui Fulton au fost lansate la apă 2074 de sticle și 1479 de bucăți de lemn marcate în vederea studierii curenților oceanici. În felul acesta s-au putut alcătui hărți ale curenților marini. În ultimul timp sticlele au început să fie înlocuite cu plicuri speciale de masă plastică impermeabilă.

În ce privește „corespondența în sticle“, această modalitate de legătură „postală“ e practică de mult. Dar promptitudinea ei lasă de dorit. Astfel, în 1904, expediția polară a lui Baldwin a aruncat în mare o sticlă care conținea un mesaj cu o cerere de ajutor. Expediția s-a întors cu bine în patrie, unde Baldwin a murit în 1933, dar sticla plutitoare a fost găsită abia în 1949. În 1856 echipajul bricului „Gryphen“ a descoperit pe țărmul golfului de lângă Capul Lech, la poalele muntelui Djabal Musa (Gibraltar), un mesaj și mai vechi: un butoiș încrustat cu scoici, în el o nucă de cocos acoperită de o substanță rășinoasă, iar în nucă, un pergament scris. Era o comunicare a lui Cristofor Columb către regele și regina Spaniei despre naufragiul caravelii „Santa Maria“ și despre revolta timonierilor de pe „Nina“. Mesajul a plutit pe ocean și a zăcut pe mal timp de 358 de ani.

Alteori, „poșta în sticle“ a produs încercături diplomatice. În 1560, un barcagiu a găsit pe litoralul Angliei o sticlă sigilată. Nesciînd carte a dus-o unui judecător. În sticlă se afla comunicarea secretă că danezii ocupaseră insula arctică Novnia Zerkalia, ce aparținea rușilor. După această întimplare, regina Elisabeta a Angliei a înființat funcția de „destupător de sticle“. Nici o sticlă găsită pe mare nu putea fi deschisă, sub pedeapsa cu moartea, decît de acest demnitar. Funcția de „destupător de sticle“ a fost desființată abia în vremea lui George al III-lea (1760—1820).

